

ня; підвищення вимог до забезпечення кредитів; впровадження інноваційних банківських технологій (автоматизація банківських процесів по продуктах і супутніх послугах у сфері роздрібного і корпоративного кредитування); підвищення кваліфікації банківських працівників, задіяних у кредитному процесі; налагодження моніторингу діяльності «чорних» кредитних брокерів на довгостроковій основі; вдосконалення внутрішнього контролю і аудиту.

Разом із цим, перспективами подальших розвідок у даному напрямі вважаємо розробку комплексу заходів щодо управління безпекою кредитних операцій банку на рівні кожного його клієнта, як споживача кредитних банківських послуг. Оскільки, під управлінням безпекою кредитних операцій позичальників слід розуміти уміння забезпечити аналіз його бізнес-середовища та здатність організувати спільні дії з метою запобігання різноманітним загрозам. На нашу думку, саме ті банківські установи, які усвідомлять, що безпека їх кредитних операцій безпосередньо залежить від безпеки позичальника зможуть збільшити коло клієнтури та залишитися у вииграші.

Бібліографічний список

1. Сидоренко В. Безпека кредитного процесу: сутність і механізми забезпечення / В.Сидоренко // Вісник Університету банківської справи НБУ. — 2010. — № 1 (7). — С.198-205.
2. Технологии кредитной безопасности // Банковская практика за рубежом. — 2012. — № 6 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.web-standart.net/magaz.php?aid=3991>
3. Яременко С.М. Економічна безпека банків та способи її забезпечення / С.М. Яременко [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/foa/2009_13/13_18.pdf.

УДК 657.1

Гливенко В.В.

к.е.н., доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку,
оподаткування та аудиту
(Чернігівський національний технологічний університет)

ЩОДО РОЗПОДІЛУ ВИТРАТ НА МЕХАНІЗОВАНІ РОБОТИ МІЖ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМИ КУЛЬТУРАМИ

АНОТАЦІЯ. У статті запропоновано форму накопичувальної відомості обсягів робіт за механізованими роботами для фермерських та малих сільськогосподарських підприємств при вирощуванні сільськогосподарських культур. Усі проведені роботи переводяться в еталон-

ні гектари, які визначено як тест-драйвер для розподілу витрат між вирошуваними сільськогосподарськими культурами.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: фермерські господарства, малі сільськогосподарські підприємства, механізовані роботи, накопичувальні відомості, база розподілу.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Важливим питанням у визначенні собівартості сільськогосподарської продукції є вибір бази розподілу непрямих витрат. Як зазначає В.С. Лень, залежно від обраної бази та методу їх розподілу, собівартість продукції може суттєво відрізнитись. При використанні однієї бази розподілу виробництва групи виробів може бути збитковим, а з використанням іншої — прибутковим [1]. Крім того, використання різних баз розподілу непрямих витрат вимагає від облікового апарату використання різних реєстрів для накопичення даних про такі бази і має різну трудомісткість. У зв'язку з цим, розподіл загальновиробничих витрат та витрат допоміжних і обслуговуючих виробництв є суттєвою проблемою, яку повинні вирішувати на кожному підприємстві.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Методи та бази розподілу непрямих витрат досліджували багато вітчизняних та зарубіжних учених, зокрема: П.Й. Атамас, С.Ф. Голов, В.С. Лень, М.Ф. Огійчук, В.Д. Новодворський, Л.В. Панферов, Дж. Ріс, Ю.О. Соколов, Л.К. Сук, Д. Фостер, Ч. Хорнгрен, М.Г. Чумаченко та ін. Однак, авторами розглядаються не всі можливі методи розподілу, які є ефективними і практичними при використанні у фермерських господарствах та малих сільськогосподарських підприємствах, а тому дослідження у цьому напрямку є актуальними як з теоретичної, так і з практичної точок зору.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. У науковій літературі недостатньо уваги приділяється порівнянню трудомісткості використання різних баз та методів розподілу непрямих витрат з метою калькулювання собівартості сільськогосподарської продукції.

Формування мети і завдання дослідження. Метою статті є обґрунтування розподілу витрат на механізовані роботи між сільськогосподарськими культурами у фермерських господарствах та малих сільськогосподарських підприємствах.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Витрати на механізовані роботи при вирощуванні сільськогосподарських куль-

тур можуть бути включені до їх собівартості як прямим методом, так і шляхом розподілу. Згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», вони належать до загальногосподарських витрат, які поділяються на постійні та змінні. Змінні загальновиробничі витрати розподіляються на кожен об'єкт витрат з використанням бази розподілу (годин праці, заробітної плати, обсягу діяльності, прямих витрат тощо), виходячи з фактичної потужності звітного періоду. Постійні загальновиробничі витрати розподіляються на кожен об'єкт витрат з використанням бази розподілу (годин праці, заробітної плати, обсягу діяльності, прямих витрат тощо) при нормальній потужності. Нерозподілені постійні загальновиробничі витрати включаються до складу собівартості реалізованої продукції (робіт, послуг) у періоді їх виникнення [2].

Згідно з Методичними рекомендаціями з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств [3] витрати на утримання основних засобів обліковують на рахунку 91 «Загальновиробничі витрати» і відносяться на собівартість продукції окремих культур та видів незавершеного виробництва в такий спосіб:

- тракторів — пропорційно обсягу виконаних ними механізованих тракторних та будівельних робіт (в умовних еталонних гектарах);

- ґрунтообробних машин — пропорційно обробленим площам, зайнятим певними культурами;

- сівалок — пропорційно площі посіву культур;

- технічних засобів для збирання врожаю — прямо або пропорційно зібраній площі певних культур;

- машин для внесення в ґрунт добрив — пропорційно фізичній масі внесених добрив.

Такий спосіб розподілу витрат вимагає значного обсягу облікових робіт з накопичення витрат за видами сільськогосподарської техніки, що для невеликих сільськогосподарських підприємств (у тому числі фермерських господарств) є неприйнятним у зв'язку з тим, що витрати на такий облік можуть бути більшими від результатів, отриманих від використання накопиченої інформації.

Нами пропонується для невеликих сільськогосподарських підприємств за механізованими роботами вести котловий (у цілому по механізованих роботах) облік витрат, а розподіляти їх (не поділяючи на постійні і змінні) за культурами пропорційно еталонним гектарам.

Для обліку механізованих робіт за культурами можна використовувати накопичувальні відомості механізованих робіт за культурами (таблиця 1).

Таблиця 1

**ПРИКЛАД НАКОПИЧУВАЛЬНОЇ ВІДОМОСТІ
МЕХАНІЗОВАНИХ РОБІТ ЗА КУЛЬТУРОЮ**

№ з.п.	Технологічна операція	Од. виміру	Дата	Обсяг робіт	Коефіцієнт перекладення в еталонні гектари	Еталонних га
1	Післяжнивне дискування ґрунту на глибину 8-10 см	га				
2	Навантаження мінеральних добрив ЮМЗ-6Л ПЕ-0,5	т				
3	Транспортування мінеральних добрив ЮМЗ-6Л 2ПТС-4	т				
4	Внесення мінеральних добрив Р50 К40 га 100 ЮМЗ-6Л МВУ-900	га				
5	Навантаження ґною 3000 ДТ-75 ПБ-3,5	т				
6	Внесення ґною (30 т/га) Т-150К МТО-12	га				
						
	Разом за культурою					

** Авторська розробка*

Слід зазначити, що в сільськогосподарському виробництві на кінець року має місце незавершене виробництво. Для виділення незавершеного виробництва за механізованими роботами, наприклад озимих культур, слід відкривати нову накопичувальну карт-

ку, або у тій же картці виділяти окремо механізовані роботи під урожай наступного року.

Накопичувальні відомості за кожною культурою можуть вестись як у паперовому вигляді, так і в електронному.

Залежно від вирощуваної культури кількість технологічних операцій, які будуть записані у накопичувальні відомості, може коливатися у значних межах (від кількох операцій на природніх пасовищах, до кількох десятків). Проте, в ряді підприємств ці операції групують за їх призначенням. Зокрема в технологічних картках виділяють такі сукупності технологічних операцій: підготовка площ до посіву; посів; догляд за посівами; збирання врожаю тощо, що можливо і в накопичувальних відомостях.

Слід зазначити, що в сільськогосподарському виробництві на кінець року має місце незавершене виробництво. Для виділення незавершеного виробництва за механізованими роботами, наприклад озимих культур, слід відкривати нову накопичувальну картку, або у тій же картці виділяти окремо механізовані роботи під урожай наступного року.

Накопичувальні відомості за кожною культурою можуть вестись як у паперовому вигляді, так і в електронному.

Залежно від вирощуваної культури кількість технологічних операцій, які будуть записані у накопичувальні відомості, може коливатися у значних межах (від кількох операцій на природніх пасовищах, до кількох десятків). Проте, в ряді підприємств ці операції групують за їх призначенням. Зокрема в технологічних картках виділяють такі сукупності технологічних операцій: підготовка площ до посіву; посів; догляд за посівами; збирання врожаю тощо, що можливо і в накопичувальних відомостях.

У зв'язку з тим, що методи розподілу непрямих витрат впливають на собівартість окремих видів продукції та на фінансові результати, їх розкривають в основному нормативному документі бухгалтерії в розділах облікова політика та політика управлінського обліку [4]. В розділі політика управлінського обліку або в додатку до нього наводять також форму затвердженної накопичувальної відомості.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямку. Використання запропонованих накопичувальних відомостей механізованих робіт за культурами дозволяє контролювати виконання технології вирощування сільськогосподарських культур та дотримання строків проведення технологічних операцій. Крім того, накопичується тест-драйвер (еталонні гектари) для розподілу витрат підрозділу між сільськогосподарськими культурами та незавершеним виробництвом.

Для спрощення розподілу загальновиробничих витрат та витрат на механізовані роботи у фермерських та малих і середніх сільськогосподарських підприємствах пропонується Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств доповнити текстом «малі та середні підприємства загальновиробничі витрати можуть не поділяти на постійні та змінні і розподіляти їх згідно з прийнятою базою розподілу».

Бібліографічний список

1. Лень В.С. Методи розподілу непрямих виробничих витрат та їх вплив на собівартість продукції / В.С. Лень // Вісник ЧДТУ. Серія економічні науки. Чернігів: ЧДТУ, 2013.— № 3 (60), С. 298-306. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://ekona.org.ua/repository/view/133/>

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.12.99 № 318 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>

3. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, затверджені наказом Міністерства аграрної політики України від 18.05.01 № 132 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/rada/show/v0132555-01>

4. Лень В.С. Основний внутрішній нормативний документ бухгалтерії: назва та зміст / В. С. Лень, І. М. Гончаренко // Проблеми і перспективи розвитку обліково-аналітичного забезпечення системи управління підприємств в умовах євроінтеграції: зб. наук. праць. — Донецьк: ДДУУ, 2012. — Вип. 232, т. XIII. — С. 206-215. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://ekona.org.ua/repository/view/134/>

УДК: 657.471.76

Гуцаленко Л.В., д.е.н., професор

Марчук У.О., к.е.н.

(Вінницький національний аграрний університет)

ВПЛИВ ВИТРАТ НА ФОРМУВАННЯ СПРАВЕДЛИВОЇ ВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ

АНОТАЦІЯ. У досліджено вплив витрат на формування справедливої вартості продукції в діяльності сільськогосподарських підприємств.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: витрати, справедлива вартість, оцінка об'єктів обліку, управлінський облік.